

Foundations of Halacha 22.3 - Repair of Utensils

1. Mishna Shabbat 146a

Mishna: A person may break open a cask in order to eat dried figs from it, provided that he does not intend to make a vessel. One may not perforate the bung of a cask - [these are] the words of Rabbi Yehudah; however, the Sages permit it. [All agree that] one may not perforate it in its side. If [the cask] was perforated, he may not place wax upon, because he smoothes it. Rabbi Yehudah said; [Such] an incident came before Rabbi Yochanan ben Zakkai in Arav, and he said: I fear on his account from [liability for] a sin offering.

Gemara: Rabbi Oshaya said: This was taught only regarding pressed [figs], but not [to open a cask of] loose [figs]....

One Baraita teaches: [regarding] baskets of dried figs or dates: One may untie, unravel or cut [the ropes binding them]; in another it is taught: One may untie [the ropes], but not unravel or cut them. There is no difficulty: this is [in accordance with the opinion of] the Sages; the other is [in accordance with the opinion of] Rabbi Nechemiah, for it was taught in a Baraita: *Rabbi Nechemiah says: Even a spoon, even a cloak, even a knife - may be handled only for their use.*

They inquired of Rav Sheishes: What [is the law] regarding perforating a cask with a spear on Shabbat? {Do we say that} he intends to [make a new] opening, and it is forbidden, or perhaps he intends [to let the wine flow] generously, and it is permitted? He said to them: he intends to [make a new] opening, and it is forbidden. They challenged him from a Baraita: *Rabban Shimon ben Gamliel says: A person may bring a cask of wine and sever its top with a sword. -? -* There, it is certain that he intends [to let the wine flow] generously; here if it were so that he intends [to let the wine flow] generously, let him open [the cask].

...The Rabbis taught: *One may not make a new hole on Shabbat, but if one comes to enlarge [an existing hole], he may enlarge it. Some say one may not enlarge. However, all agree that it is altogether permissible to reopen an old hole.* [According to the] first Tanna, what is the difference [that accounts for the ruling] that one may not make a new hole? Because he is fashioning an opening. In enlarging, one is also fashioning an opening! Rabbah said: By Biblical law, any opening that is not made for bringing in as well as taking out is not [considered] an opening, and it is the Rabbis who decreed on account of [the case of] the chicken coop, where [the hole] is made to bring air in and to take vapors out. *but if one comes to enlarge [an existing hole], he may enlarge it* for certainly, regarding enlarging, no one will come to enlarge [the hole] in the chicken coop.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו עמוד א

משנה. שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות, ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי. ואין נוקבין מגופה של חבית - דברי רבי יהודה, וחכמים מתירין. ולא יקבנה מצדה, ואם היתה נקובה - לא יתן עליה שעוה, מפני שהוא ממרח. אמר רבי יהודה: מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב, ואמר: חוששני לו מחטאת.

גמרא. אמר רבי אושעיא: לא שנו אלא דרוסות, אבל מפורדות - לא....

תניא חדא: חותלות של גרוגרות ושל תמרים - מתיר ומפקיע וחותר. ותניא אידך: מתיר, אבל לא מפקיע ולא חותר! - לא קשיא; הא - רבנן הא - רבי נחמיה. דתניא, רבי נחמיה אומר: אפילו תרווד, ואפילו טלית, ואפילו סכין אין ניטלין אלא לצורך תשמישן. בעו מיניה מרב ששת: מהו למיברז חביתא בבורטיא בשבתא? לפיתחא קמיכוין - ואסיר, או דילמא: לעין יפה קמיכוין, ושרי! - אמר להו: לפיתחא קא מכוין - ואסיר. מיתבי, רבן שמעון בן גמליאל אומר: מביא אדם חבית של יין ומתיז ראשה בסייף! - התם ודאי לעין יפה קמיכוין. הכא, אם איתא דלעין יפה קמיכוין - לפתוחי מיפתח.

... תנו רבנן: אין נוקבין נקב חדש בשבת, ואם בא להוסיף - מוסיף. ויש אומרים: אין מוסיפין. ושוין שנוקבין נקב ישן לכתחילה. ותנא קמא, מאי שנא מנקב חדש דלא - דקא מתקן פיתחא, אוסופי נמי - קא מתקן פיתחא! - אמר רבה: דבר תורה - כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא - אינו פתח, ורבנן הוא דגזור משום לול של תרנגולין, דעביד לעיולי אוריא ולאפוקי הבלא. ואם בא להוסיף מוסיף אוסופי ודאי בלול של תרנגולים - לא אתי לאוסופי,

2. Gemara Erwin 34b

Mishna: If he placed [the Eruv] in a closet and then lost the key, this is a valid Eruv. Rabbi Eliezer says: If he does not know that the key is in its place - it is not a valid Eruv.

Gemara: But why? He is in one place and his Eruv is in another place! Rav and Shmuel both say: here we are dealing with a closet made of bricks, and this [is in accordance with the opinion of] Rabbi Meir, who said: *in the first place, one may break through and take [the produce.]* As it was taught in a Mishna: *A house filled with produce [which was] sealed, and [on Yom Tov] the wall was breached - one may take [produce] from the place of the breach. Rabbi Meir says: in the first place, one may break through and take [the produce].*

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף לד עמוד ב

משנה. נתנו במגדל ואבד המפתח - הרי זה עירוב, רבי אליעזר אומר: אם אינו יודע שהמפתח במקומו - אינו עירוב.

גמרא. ואמאי? הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר הוא! - רב ושמואל דאמרי תרוייהו: הכא במגדל של לבנים עסקינן; ורבי מאיר היא, דאמר: פוחת לכתחילה ונוטל, דתנן: בית שמילאהו פירות, סתום ונפחת - נוטל ממקום הפחת. רבי מאיר אומר: פוחת ונוטל לכתחילה.

תוספות מסכת עירובין דף לד עמוד ב

ואמאי הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר - וא"ת והא השתא ס"ד דבמגדל עץ איירי דהוי כלי מדקא משני הכא במגדל של לבנים עסקינן ועוד דסתם מגדל שבהש"ס של עץ וא"כ מאי פריך הרי מותר לשבר את הכלי וליטול מה שבתוכו כדתנן בפ' חבית (שבת דף קמו.). שובר אדם את החבית ליתול ממנה גרוגרות וטעמא כדאמר בסמוך משום דאין בנין וסתירה בכלים וי"ל דמשמע ליה במגדל גדול דשייך ביה בנין וסתירה דאי בקטן דהוי כלי מ"ט דר"א דפליג ועוד דבכלי נמי שייך בנין וסתירה כדאמר בהבונה (שם דף קב.). האי מאן דעייל שופתא בקופינא דמרא חייב משום בונה והא דקאמר בסמוך דמר סבר כלי הוא ואין בנין בכלים כו' היינו בהנהו דאמר נוטלין אבל לא מחזירין דלא הוי בנין וסתירה גמורה או כדמוקי במסקנא במנעול קטיר במיתנא ומדמוקי לה בקטיר במיתנא משמע דזוקא בהכי שרי אבל לשבר הכלי ולקלקלו אסור דשפיר שייך בנין וסתירה בכלים והא דשרי לשבר החבית הא מוקי לה בביצה פרק המביא (דף לג:) במוסתקי פירוש חתיכות המדובקות יחד ואף על גב דאליבא דרבי אליעזר דאמר קטמו להריח בו פטור אבל אסור מוקי לה במוסתקי דפריך ולית ליה לר"א שובר אדם את החבית וכו' לרבנן נמי צריך לאוקומא הכי דמודים אי הוה חייב חטאת לחצות בו שיניו דהוי אסור בקטמו להריח והא דבעי לרב ששת בפרק חבית (שבת דף קמו.). מהו למברז חביתא בבורטיא במוסתקי איירי ומיהו בירושלמי קאמר אמתי' דהכא הדא דתימא במגדל של אבן אבל במגדל של עץ נעשה כשובר את החבית ליתול ממנה גרוגרות משמע דבלא מוסתקי נמי שרי בכלי של עץ.